

אחד מול ארבע-עשרה אלף

Category: דברים, דברים

כיצד יהודי אחד מצליח להדוף שיירה אדירה של כוח מצרי בדרכם לכיבוש תל-אביב, ומדוע בגלל חוסר כבוד של קמצא לבר קמצא נחרב בית המקדש? על כוחו היחיד.

נס השמן במנוע

כשלו לנארט היה בן עשר התגברה האנטישמיות בהונגריה, מולדתו, והמשפחה היגרה לארצות-הברית. היה זה בשנת 1931. כעבור עשר שנים התגייס לצבא ארה"ב. אלה היו ימי מלחמת העולם השנייה, ולו ידע שבסופו של דבר ארה"ב תתערב במלחמה באירופה והוא יוכל להילחם בנאצים. המחשבה הזו הניעה אותו להצטרף לשורות הצבא.

במהלך שירותו נשלח לנארט לקורס טייס. הוא היה היהודי היחיד בקורס, ורצה להוכיח לחבריו שהיהודים מוכשרים לא רק כעורכי דין ובנקאים, אלא יכולים גם להיות טייסי קרב טובים.

בתחילת שנת 1944 הוא נשלח להילחם ביפן, וכשהסתיימה המלחמה חזר לפנסילבניה, שם התגוררו הוריו, ואז נחשף לממדי זוועות השואה. הוא למד לדעת ש-14 מבני משפחתו, כולל סבתו, נרצחו בידי הנאצים על אדמת אירופה.

בשנת 1948 פרצה מלחמת השחרור. היה זה בעקבות הודעת האנגלים שהם עוזבים את הארץ. האו"ם החליט על חלוקתה בין היהודים לערבים והערבים דחו את הצעת החלוקה. אז פרצה מלחמת השחרור: שש-מאות אלף יהודים כנגד חמישים מיליון ערבים. אלה באו מירדן, עיראק, סוריה, לבנון, ערב הסעודית ומצרים, והצטרפו לערביי ארץ ישראל.

היישוב היהודי בארץ היה עני וחסר ניסיון צבאי לגמרי. ההנהגה הבינה שאחד המקומות בהם ניתן להשיג עזרה זה ארצות הברית. במלחמת העולם השנייה, אלפי בחורים יהודים צעירים גויסו לצבא ורכשו ניסיון קרבי. בנוסף לכך, בארה"ב שאחרי המלחמה ניתן היה להשיג נשק בזול מיתרות המלחמה, והעיקר ☒ תרומות כספיות של יהודים נדבנים כדי לממן את המלחמה.

דא עקא, שהאו"ם הטיל אמברגו נשק על המזרח התיכון, שמשמעותו שאסור למכור נשק לאף אחד מהצדדים שמשותף במלחמה הזו. ארה"ב קיבלה על עצמה בשמחה את האמברגו הזה. בנוסף לכך, חל איסור על כל אזרח אמריקאי להתגייס למלחמה. מי שביקש לעשות זאת הסתכן בשלילת האזרחות שלו, ובכך שאם יחזור לארה"ב ☒ הוא עלול להישפט ולהישלח לכלא.

למרות האיומים הללו, לו לנארט החליט לעזוב הכול ולהתגייס לצבא הישראלי, למלחמת השחרור. לימים הוא אמר שהשואה הביאה אותו למסקנה שיהודים צריכים להגן על עצמם,

ומגיע להם מקום שבו יוכלו לחיות כבני חורין.

לצבא הגנה לישראל שזה עתה נולד, לא היו מטוסים וטייסים, ולכן, כשבחור צעיר עם שבע שנות ותק בטיסה הצטרף לחיל, זה היה הצלה לישראל. יחד עם שליחי ההגנה הם רכשו כמה מטוסים ישנים והבריחו אותם מארה"ב לפנמה, ומשם דרך מדינות אחרות לאיטליה. ברומא ביקשו ממנו להטיס מטוס עם מנוע אחד לישראל.

לימים הוא סיפר, שהטיסה מאיטליה לישראל ארכה אחת-עשרה שעות וחצי, ובמהלכה הוא הביט ללא הרף לעבר המדחף היחיד שהסתובב לו, והתפלל שלא יפסיק לעבוד. אולם הנס הגדול ביותר היה ששמן המנוע לא נגמר במשך הטיסה הארוכה הזו. הוא אמר שזה היה 'נס פך השמן' הפרטי שלו.

כשהגיע לארץ, כל חיל האוויר הישראלי היה מורכב מארבעה מטוסים וארבעה טייסים, והוא היה הטייס בעל הוותק הגדול ביותר. בתאריך ה-29 במאי הגיעה ידיעה שהצבא המצרי מתקרב לעבר תל-אביב, ולמעשה הוא במרחק של חמישה מייל בלבד מהעיר וחובה לעצור אותם.

להדוף שיירה אדירה של כוח מצרי

לנארט וחבריו הוקפצו לאוויר במטרה לעצור אותם. מטוסו היה מלא בתחמושת, וכשהמריא ☒ הרגיש שזה רגע השיא של חייו; לצאת להגנת העם היהודי. אבל הייתה לו בעיה. הוא לא הכיר את הארץ, וגם לא היו להם מכשירי רדיו לתקשר ביניהם. טייס אחר כיוון אותו בתנועות ידיים, עד שהצליח לזהות את הכוחות המצריים. זה היה כוח עצום, שמנה מאות משאיות, טנקים ואלפי חיילים. הוא הביט לאחור וראה את ערי ישראל. הביט קדימה וראה צבא אויב בסדר גדול של ארבעה-עשר אלף חיילים. הוא אמר "שמע ישראל", וצלל עם המטוס לתוך מרכז הצבא המצרי. הוא ושלושת המטוסים האחרים הטילו את הפצצות ללב השיירה הענקית.

צבא מצרים נתפס מופתע. הוא כלל לא ידע שלישראל יש כוח אווירי. המצרים היו בהלם מוחלט. ההתקפה הפתאומית הזו הצליחה לבלום את ההתקדמות המצרית לכיוון תל-אביב ולהציל את ישראל.

שנים רבות לאחר מכן, לו אמר שהרגיש שהסיבה שניצל מכל הקרבות המרים של מלחמת העולם השנייה הייתה כדי שיהיה שם, בארץ ישראל, ברגעים הקריטיים כשיצטרכו להציל את העם היהודי בארצו. ארבעה בחורים יהודים, מתוכם שני ישראלים, אחד מדרום אפריקה והשני מארה"ב ☒ הצילו את היישוב כולו ועיצבו את ההיסטוריה לדורות.

אתה בהחלט יכול לשנות את העולם

היום חל תשעה באב. במוצאי-השבת נתאסף שוב יחד כדי להתאבל על חורבן בית-המקדש. אחד הסיפורים המפורסמים ביותר על תשעה באב הוא על 'קמצא ובר קמצא', איך שאחד מעשירי ירושלים ערך מסיבה ושלח את עבדו להזמין את 'קמצא' למסיבה. בטעות העבד הזמין את 'בר קמצא'. הבעיה הייתה שאותו עשיר היה מסוכסך עם בר קמצא. כשהעשיר הגיע למסיבה, וראה את בר קמצא, חמתו בערו בו. הוא הורה לאורח הלא קרוא לעזוב מיד את המקום. בר קמצא התחנן לפניו שיניח לו ולא יבייש אותו לפני כולם. הוא אף הציע לשלם את דמי הארוחה שלו.

העשיר לא הסכים, אלא התעקש שיעזוב את המקום. בר קמצא הנכלס אף הציע לשלם חצי מהעלות של המסיבה כולה, רק שימנע ממנו את הביזיון הזה. המארח עמד על שלו, ואז בר קמצא הציע לשלם את מלוא הסכום של כל המסיבה. העשיר תפס אותו בידו וזרק אותו החוצה. בר קמצא הפגוע כעס על החכמים שהיו במסיבה ולא מחו על המעשה החמור הזה, ולכן הוא הלך והלשין לרומאים שהיהודים מורדים במלך.

על זה הגמרא אומרת שבגלל קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים. כלומר, הגמרא מאשימה את בר קמצא שהוא הגורם לחורבן בית המקדש השני, גלות רומי וכו'.

הרבי עצמו תמיד היה מצטט את דברי הרמב"ם הידועים בהלכות תשובה (ג, ח): "לפיכך צריך כל אדם שיראה עצמו¹ וכן כל העולם חציו וזכאי וחציו חייב. חטא חטא אחד, הרי הכריע עצמו והכריע את כל העולם כולו לכף חובה וגרם להם השחתה, עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו והכריע את כל העולם כולו לכף זכות וגרם להן תשועה והצלה".

שני הסיפורים הללו ממחישים את דברי הרמב"ם. מצד אחד בר קמצא, שבמעשיו "הכריע את כל העולם כולו לכף חובה וגרם להם השחתה", הביא חורבן על עצמו ועל בית המקדש, גרם לגלות לכל העם היהודי כולו ועד היום אנו סובלים מהתוצאות של אותו מעשה. מאידך, היהודי לו לנארט, שבמסירות הנפש שלו "הכריע את כל העולם כולו לכף זכות וגרם להן תשועה והצלה" לדורי דורות, כי אותה מלחמה שינתה את ההיסטוריה לתמיד.

ההוראה היא שאדם אף פעם לא יחשוב "מי אני ומה אני, המעשה שלי בין כה וכה לא ישנה כלום". להיפך; שני הסיפורים מלמדים אותנו שאדם אחד יכול לשנות את העולם.